

adattárisban tárolt információk minőségét, és eredményesebbé teszik a keresést. A szolgáltatás informatikai háttérét továbbra is a Varsói Egyetem szolgáltatja, a Lengyel Akadémiával történt megállapodás szerint. Az adatok bevitele a korábbiaktól eltérően a lengyel fejlesztésű „DeskLight” kliensprogramon keresztül történik; a rekordok főszerkesztői ellenőrzés után kerülnek az adattárisba. A felhasználók szempontjából fontos új keresőfelület kialakítása és tesztelése jelenleg zajlik, amely összetettebb keresőkérdések megfogalmazását teszi majd lehetővé.

VII. INFORMATIKA

Az Informatikai Osztály szempontjából a 2011-es év sem volt mentes a kihívásoktól. A karbantartási, hibaelhárítási feladatok és a telefonos segítségnyújtás egyre több munkát jelent az osztály dolgozóinak, tekintettel a géppark majdnem negyedének elavult állapotára. Az osztály létszáma a második félévben csökkent, mert Bánhegyi Zsolt nyugdíjba ment, helyette nem került új dolgozó az osztályra. A korábban nem vagy hiányosan létező nyilvántartások (szerverek, kliensek, nyomtatók, szünetmentesek) elkészültek, a működési rend kidolgozása folyamatban van. A feladatok számbavétele, a mentési rendszer és a biztonságos üzemeltetés feltételeinek áttekintése megtörtént.

A szűkös pénzügyi lehetőségek ellenére sikerült a két fontos, de nagyon régi szerver (web és Aleph) cseréje, a beszerzés a Pro Bibliotheca Alapítvány keret terhére történt. Az új szerveren az összes szerver állapotának és használatának alapos áttekintése után virtuális környezet kialakítása látszott indokoltnak, a web szerver újabb, menedzselhető operációs rendszerkörnyezetbe került, ezzel a szolgáltatási sebesség növelését értük el. Az Aleph új verziójának a telepítése már az új szerverre történt, így 2012-ben az Aleph új verzióra áttérés után az SFX/MetaLib szerver költöztetése is megoldódik.

A videokonferencia-teremben márciusban volt az első éles adás, az év folyamán az MTMT és az EISZ Bizottság rendszeresen igénybe vette egy vagy több helyszín bekapcsolásával. Új feladat volt a rendezvényekkel kapcsolatban a videokonferencia-terem foglalása, a II. emeleti konferenciaterem és a Vasarely-terem rendezvényeinek informatikai előkészítése, biztosítása.

Az Osztálynak folyamatosan biztosítani kell a munkatársak feladatvégzéséhez, valamint a könyvtári szolgáltatásokhoz szükséges informatikai háttérrel, a teljes hálózat biztonságos üzemeltetését. Ennek érdekében figyelmet kell fordítani a működés rendszeres

ellenőrzésére, követni az informatikai újdonságokat, és javaslatot készíteni a fejlesztésre, szinten tartásra. A szerverekhez és a wifi access pontokhoz monitorozó rendszer bevezetése megtörtént, így távolról is figyelni lehet a működést, észlelni a problémát. A biztonságos üzemeltetés érdekében a Gazdasági osztály olyan munkaállomásaihoz, amelyeken az adatok biztonsága ezt megkívánta szünetmentes tápegységek telepítésére, valamint a keletkező adatok mentési eljárásának kialakítására került sor. A munkatársi számítógépek állapotának felmérését, mint minden évben, 2011-ben is elvégezte az Osztály: minimum 10 gép cseréjére lett volna szükség. A költségvetési megvonások miatt nem sikerült új gépeket venni, így az év folyamán többször is előfordult, hogy komoly szervezés kellett ahhoz, hogy a javítás idejére számítógép álljon a dolgozó rendelkezésére. A munkaállomások tervszerű cseréje, az éves költségvetésben erre a célra fordított keret meghatározása fontos, hiszen mindenki számára munkaeszköz a számítógép, és jelenleg nincs tartalék a rendszerben. A Digitális dolgozószoza gépeivel növekedett az olvasói géppark, az olvasók számára kínált alkalmazások egységesítése megtörtént, az Olvasószolgálattól kapott igénylista alapján a folyamatos frissítést végzik az Osztály dolgozói. Az olvasói gépek védelme érdekében a DeepFreeze program telepítésével biztosítottuk, hogy a számítógépek minden bekapcsoláskor az eredeti beállításokra állnak vissza. Az olvasók által kártyával használt két multifunkcionális nyomtató/másoló/szkenner gép a kezdeti problémák után gond nélkül működött. A költségellenőrző szoftver működéséhez szükséges Windows operációs rendszerhez licencet nem vásároltunk, az év folyamán az ingyenesen letölthető korlátozott ideig érvényes verzió volt használatban.

A könyvtári hálózat 2010-ben elkezdett átalakítása, fejlesztése befejeződött, a dolgozók, a gazdasági osztály és az igazgatóság külön alhálózatba kerültek. Az év végén szükségessé vált a hálózat bővítése az MTA KSZI könyvtárba integrálása okán. A régi nem menedzselhető stwitchek cseréje szükséges ahhoz, hogy a mai igényeket kielégítő jól kezelhető hálózati struktúrát tudjunk üzemeltetni.

A honlapról elérhető virtuális (digitális) gyűjtemények karbantartását az Informatikai Osztály munkatársai folyamatosan végezték. Új digitális gyűjtemény (Müteferrika), és a könyvtári minerva (minerva.mtak.hu) dns konfigurálása megtörtént.

Az Osztály munkatársai közreműködtek az ősnymtatványok adatbázisának gondozásában, az adatbázis táblákban a szükséges módosításokat elvégezték, így a rekordok már az online katalógusban is elérhetők. Az Aleph és a kapcsolódó könyvtári szoftverek rendszer-könyvtárosi feladatainak ellátását, az online források menedzselését (az elérések karbantartását, az EISZ keretében elérhető újabb adatbázisok folyóiratlistájának aktiválását az

SFX és a MetaLib rendszerekben), valamint a szupport vállalattal való folyamatos kapcsolattartást az Informatikai Osztály végezte. A MetaLib használata az év második felében vált publikussá miután a portál kialakítása megtörtént, az adatbázisok elérése ezen keresztül biztosított.

Az Informatikai Osztály munkatársa koordinálta a TÁMOP pályázattal kapcsolatos adatbázis fejlesztés feladatokat, menedzselte a retrospektív konverziós munkákat (szkennelés, indexek, statisztikák, ellenőrzési listák), és a vállalt 75 ezer rekord átadását a MOKKA/ODR rendszerbe. A TÁMOP vállalás másik 75 ezer rekordjához 76.174 cédula/őrlap szkennelése határidő előtt befejeződött, a szkennelt képek feldolgozását saját erőből (2.731) és 6 könyvtáros képzésben részt vevő hallgató (36.471) végezte. A cédulák/őrlapok minősége szükségessé teszi minden cédula korrekcióját, ezért az online katalógusba tölthető állapot elérése még folyamatos munkát jelent 2012-ben is. A MOKKA/ODR rendszerbe átadott és a szkennelt feldolgozásból már az online katalógusba töltött bibliográfiai rekordokhoz 84.957 példányrekord készült el a bibliográfiai rekordban lévő adatok alapján, így ezek már az olvasók számára is elérhetők, kölcsönözhetőek. A feldolgozott szkennelt cédula/őrlap rekordjaiból 15.214 feltöltve a katalógusban kereshető.

Az Informatikai Osztály tevékenységének része volt az MTA intézetek részére történő az EISZ-szel kapcsolatos ügyintézés is.

Az év folyamán az elavult IT eszközök selejtezése a megszokott módon zajlott, a laptop nyilvántartás ellenőrzése, a gépmozgások adminisztrálása megtörtént

Áttekintettük az MTA Informatikai Főosztállyal az együttműködés lehetőségeit, ennek eredményeként új korszerűbb levelező rendszerre térhet át a könyvtár, amelyhez hosting szolgáltatást biztosít az MTA. Az előkészületeket elkezdjük, az átállás 2012-ben lesz esedékes. Az MTA Irodaházban lévő tűzfalrendszer átalakításának előkészítő munkáiba az Osztály munkatársait is bevonták, hiszen a hálózat az MTA-ból érkezik a könyvtárba. A tárgyalások azzal zárultak, hogy a könyvtár nem veszi igénybe az MTA tűzfal szolgáltatását, megmarad a saját tűzfalunk az igényeinknek megfelelő beállításokkal. Az MTA IT munkacsoportot hozott létre az intézményhálózat informatikai rendszerének korszerűsítésére és közös stratégia kialakítására. Az IT munkacsoportban a könyvtárat az osztályvezető képviseli. Az MTA domain név és levelezési név egységesítését írta elő az intézményeknek, a könyvtár domain neve konyvtar.mta.hu 2012 év elejétől él a régi nevek párhuzamos megtartásával, az új levelezési nevekre a levelező rendszer váltásakor térünk át.

Csóré László sikeresen befejezte egyetemi tanulmányait, és megkapta diplomáját. Egy munkatárs előadást tartott a Nemzetközi Könyvfesztivál Könyvtáros Klub rendezvényen, és

részt vett az MKE Vándorgyűlésen, két munkatárs a Networkshop országos informatikai konferencián.

VIII. AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

A Levéltár tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta a levéltári kutató- és ügyfélszolgálatot (ez utóbbit főként az MTA Titkárság és a Doktori Tanács részére).

Az iratállomány növekedése 85,8 ifm volt. Az év végére az iratállomány mennyisége elérte a 3296,05 ifm-t. Az MTA Titkárságának átszervezése miatt jelentősebb iratmennyiség érkezett a következő egységektől: Kutatásszervezési Intézet 15,6 ifm, Főtitkár 8,16 ifm, Kutatóintézeti Főosztály (*Természettudományi Főosztály iratai*) 6,48 ifm, Költségvetési és Pénzügyi Főosztály 6,12 ifm, tudományos osztályok 10,56 ifm. Ezenkívül még a következő helyekről kaptuk nagyobb mennyiségű iratot: OTKA Iroda 16,56 ifm, Bolyai Ösztöndíj 7,44 ifm, Doktori Tanács 5,04 ifm. Ezeknek az iratoknak a jegyzékeit számítógépes változatban (részben Excel táblázatban) is megkapta a levéltár, ami az anyagban való kutatást jelentősen könnyíti.

Az intézetek iratkezelésének folyamatos ellenőrzésére nincs lehetőségünk, de alkalmanként tanácsot adtunk, ill. ellenőriztünk, és többször adtunk ki selejtezési engedélyt (Kutatásszervezési Intézet, OTKA Iroda, Világgazdasági Kutatóintézet). Az MTA Titkárságának átszervezése kapcsán, több helyen (Költségvetési és Pénzügyi Főosztály, Kutatóintézeti Főosztály, tudományos osztályok) adtunk előzetes rendezésre tanácsot és vettük át soron kívül az iratokat.

Az iratrendezés az elmúlt években kialakult gyakorlat szerint folyt, elsősorban az újonnan beérkezett és a kutatószolgálat számára elővett anyagokban végeztünk közép- és darabszintű rendezést. Így ebben az évben rendeztük a tudományos osztályokról, a Kutatóintézeti Főosztályról, a Kutatásszervezési Intézetből újonnan beérkezett iratokat, ill. rendeztük a Doktori Tanácstól beérkezett régi TMB iratokat. Folytattuk az MTA 1985 utáni közgyűlési anyagainak a rendezését, ill. 1.054 TMB személyi dossziét ellenőriztünk, és javítottuk a kiemelt dossziék katalóguscéduláját. Folytattuk az előző években megkezdett segédletek, adatbázisok készítését, amelyek a kutató- és ügyfélszolgálati munkát segítik. Így folytattuk a régi gazdasági és személyzeti anyagokban előforduló nevek bevitelét egy Excel